

شد در دهمدارس و تکفیر اولیاء مدارس (۱).

باید از حق گذشت اگر همه علمای بزرگ شهرهای ایران باین مسئله مانند علمای شیراز برخورد صحیح و اصولی داشتند و بجای مخالفت و تکفیر و تحریم، خود در مقام تأسیس مدرسه بهسبک جدید و تربیت معلم برمی آمدند مسلماً معارف جدید در میان عامه مردم راه می یافت و از نفوذ فرهنگ استعماری غرب جلو گیری می کردید و فرهنگ و اداره مدارس از دست علماء و مردم بسایات خارج نمی شد و کار بجائی نمی رسید که قشریات جای دین راستین را بگیرد و درس خواندن و در پی دانش و قنن را کفر شمارند و درس خواندهها از دین گریزان گردند.

برنامه و طرز کار مدرسه :

جامعترین اطلاعاتی که از برنامه این مدارس در دست است، اینست که هر روز زنگ اول باعداد، عموم شاگردان مدرسه در حیاط و با درتالار بزرگ مدرسه بر زمین می نشستند ناظم مدرسه و با یکی از معلمین با آوای دل انگیز قرآن تلاوت می کرد هر يك از محصلین همان موقع قرآن در دست داشتند و آیاتی که خوانده میشد آهسته تلاوت و زمزمه می کردند، سپس با صدای زنگ مدرسه همگی متفرق شده و هر کس به کلاس درس خود میرفت.

در کلاس اول از کتاب «تعلیم الاطفال» تألیف مفتاح الملك و «کتاب علی» تألیف «حاج میرزا یحیی دولت آبادی» و دوسه کتاب دیگر از جمله کتاب کوچکی در جغرافیا درس می دادند ظهر مدرسه تعطیل میشد بچهها نهار را به منزل می رفتند و برای نماز ظهر عصر، زودتر برمی گشتند، نماز جماعت در تالار و با در حیاط مدرسه به امامت یکی از معلمین مقرر که عمامه بر سر داشت

بر گزار میشد، پس از نماز بکلاس می رفتند، همینکه بر نامه روز تمام میشد همگی در حیاط مدرسه به صف می ایستادند و تنی چند از شاگردان با صدای بلند خطاب می خواندند و هر جا که مربوط به مسألت از خداوند در باره بقاء اسلام و علماء اعلام و حفظ مملکت و سلامت شاه بود همگی «آمین» می گفتند... (۱)
بالاخره موادی که در شش سال در مدرسه می آموختند عبارت بود از قرآن مجید با تجوید کامل، شریعات از کتاب هدایه، فارسی «گلستان سعدی تاریخ معجم» سیاق، چهار عمل اصلی - خط نستعلیق، صرف عربی از قواعد الجلیه جلد اول نحو عربی از قواعد الجلیه جلد دوم، یا «جامع المقدمات» منطق از حاشیه ملا عبدالقادر، کلام از باب حادی عشر، جغرافیای مقدماتی، حساب یکدوره هندسه و مقاله، تاریخ مختصر ایران، جبر و مقابله يك درجه، فرانسه از کتاب فوائد الترحمان، مخیر السلطنه هدایت، هیئت از کتاب مهندس الملك و آخر هر سال هم از محصلین امتحان می گرفتند (۲).

دوران تحصیلی آقا شیخ بهاء الدین در شیراز

آقا شیخ بهاء الدین محلاتی، در مدرسه شریعت شیراز در مدت شش سال معلومات مقدمات عربی و فارسی را فرا گرفت، سپس با استفاده از فرصت مناسبی که در اختیار داشت شب و روز با شور و شوق و پشت کار زائد الوصفی به کسب دانش از محضر پرفیض والد ماجدش اهتمام ورزید، و در نهایت پشتکار و جدیت به فرا گرفتن دروس سطح فقه و اصول پرداخت و در مدت هشت سال دروس سطح را در تدریس اساتید متعدد از آن جمله والد ماجدش و مرحوم آیت الله آقامیرزا محمد صادق مجتهد که جامع علوم معقول و منقول و دارای فضائلی بود، و اساتید دیگر به پایان رساند.